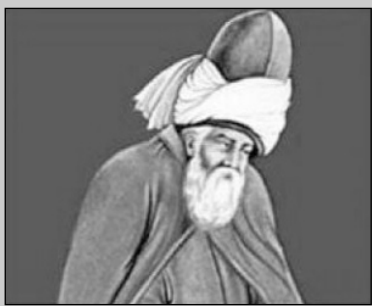

MÖVLANA CƏLALƏDDİN RUMİ

Mövlana Cəlaləddin Rumi (1207-1273) İslam və təsəvvüf dünyasında tanınmış fars dilli şair, mövləviyyə təriqətinin banisi, vəh-dəti-vücut fəlsəfəsinin tanınmış nümayəndəsi. Daha çox “Məsnəvi”si ilə şöhrət qazanmış şair klassik poeziyanın bir sıra lirik janrları, o cümlədən rübai janrında da əsrarəngiz sənət əsərləri yazmışdır.

RÜBAILƏR

Adəmin torpağı eşq şəbnəmi ilə yoğruldu.
Dünyada yüzrlərlə fitnə və həyəcan hasil oldu.
Ruhun damarına yüz eşq neşteri sancdılar.
Onda bir qətrə damdı və adı ürək oldu.

Ey dost, (belə) etmə ki, hər bir günün sabahı var.
Yaxşılıq və pislik parlaq gün kimi aydın olacaq.
Aşiqlik məzhəbində xəyanət yolverilməkdir.
Mən düz gedirəm, sən əyri gedirsən. Düz gəlmir.

Ey gecə, sevinclisən, həmişə sevincli olasan!
Ömrün qiyamətə qədər uzanıb getsin!
Mənim xatirimdə dost surətindən bir atəş var.
Ey qüssə, əgər cəsarətin varsa, xatirimə düş!

Üzünün nəqqaşı Tanrı olmasaydı,
ustan nəqşinə heyran olardı.
Sənin məhəbbət dağın canımda olmasaydı,
eşqində can vermək asan olardı.

Sabah ki, kişili-qadınli hər kəs məhşərə gələcək,
hesab vermək qorxusundan çöhrələr saralacaq,
mən sənin eşqini əlimə alıb irəli gedəcəyəm
və deyəcəyəm ki, mənim haqq-hesabımı bundan sormağ lazımdır.

Sənin kimi ay üzlü gözəlin ağzından çıxan acı sözlər
əslə atəşdən olan ləl kimi dəyərlidir.
Dodaqların acı sözlərinin gözəlləşməsi üçün danışır.
Gül yanından əsib gələn külək, əlbəttə, gözəl ətir saçır.

Əlif qəddim eşqdən cim kimi oldu.
Harada ki, sən varsan, oradakı gözəllik ikiqatdır.
Ey can və cahan, ürəyim
sənin əbədi gözəlliyinə bağlıdır.

Səndən daha yaşıl bir ağac görmədim.
Səndən daha işıqlı bir ay görmədim.
Səndən daha tez oyanan bir səhər görmədim.
Səndən daha dadlı bir şəkər görmədim.

Gecə aşiqlərin ürəyi kimi sevdalarla doldu.
Dünyanın bəd gözündən də gizləndi, yaxşı gözündən də.
Ürəyimin qanı ilə çıxdığım yolçuluğa işarə edərək deyirlər ki,
Onun kimi əslinə dönmək üçün yola çıxma zamanı gəldi, hazırlaş.

Sənin kimi gözəlin olduğu yerdə cuşa gəlməmək,
hərəkət etməmək, həyəcansız qalmaq küfrdür.
Səni görüb getməyən, başda qalan ağır
pis bir ilandır və onun başı əzilməlidir.

Eşqdə nə alçaqlıq, nə sufilik, nə də üstünlük var.
Eşqdə nə bihuşluq, nə də ağır var.
Eşqdə həfizlik, müridlik, şeyxlik də yoxdur.
Eşqdə düşkünlük, qələndərlik, rindlik vardır.

Eşq odur ki, insanları sevindirsin.
Eşq odur ki, sevinclərə sevinc qatsın.
Bizi anamız doğmayıb, eşq doğub.
Bizi doğan o anaya yüz rəhmət, yüz afərin!

Eşq gəldi və dərimin, damarlarımin içində axan qan oldu.
Mənim özümdən boşaltdı və dost ilə doldurdu.
Dost bədənimin hər tərəfini, bütün zərrelərini tutdu.
Məndən ancaq ad qaldı və qalan nə varsa, hamısı O oldu.

“Filoloji tərcümə” layihəsi

Ey Yusif, sənin xilasın atanın evindədir.
Çöllüklər və qardaşların ölüm və təhlükə mənbəyidir.
Canavarla yoldaşlıq et, amma qətiyyənlə həsəd əhlinə baş qoşma.
Çünki həsəd canavarı, dağlardakı canavarlardan daha betərdir.

O sərxoş dilbər qəfil qapımdan içəri girdi.
Əlindəki ləl rəngli mey qədəhindən içərək oturdu.
Onun gözəl saçlarını görmək, onları oxşamaq üçün
bütün üzüm göz, gözlərimlə əl oldu.

Bizim bu dildən başqa bir dilimiz var.
Cəhənnəm və cənnətdən ayrı bir məkanımız var.
Azad ürəklər başqa bir canla dirilərlər.
Onların o saf gövhərləri başqa bir mədəndədir.

Öz eybini görən, öz məniyini
yox etməyə çalışan dərvişi xəyalpərəst sanma.
Onun olduğu məqam varlıqdan da, məkandan da,
bütün aləmdən də ötedir.

Ağuşum səndən ayrı düşəndən bəri
heç kim mənim ağlamaqdan susduğumu görməyib.
Canda, ürəkdə və gözdə unudulmamısan.
Tanrı xatirinə, məni unutma.

O dost məni naz-nemətlə bəslədi.
Mənə damar və dəridən bir əbə tikdi.
Bədən xirqə, içindəki ürəyimiz isə sufidir.
Bütün aləm ibadətqah, O isə mənim şeyximdir.

Bizim atımız yoxluq aləmindən eşqlə yola düşdü.
Gecəməz daim vüsal şərabı ilə işıqlıdır.
Bizim məzhəbimizdə haram olmayan meydən
yoxluq sübhünə qədər dodağımızı quru görməzsən.

Bu eşq atəşi bizi bişirir.
Bizi hər gecə meyxanəyə çəkir.
Başqaları tanımasın deyə
bizi meyxanə əhli ilə bir yerdə əyləşdirir.

Ey dost, dostluqda sənə yaxınıq.
Ayağını qoyduğun hər yerdə torpağıq.
Aşiqlik məzhəbində rəvadımı ki,
aləmi səninlə görək, səni isə görməyəm?

Ey bütün ağac, bağ və otların yaşıllığı!
Ey dövlət, iqlal və böyüklük!
Ey xəlvət, ey səma, ey ixlas, ey rıya!
Gəl ki, sən olmadan bütün bunların hamısı sövdadır.

Nə vaxta qədər bizə uzaqdan baxacaqsan?
Biz çarə tapanlarıq, eşq bizim biçərəmizdir.
Can kimdir? Bizim beşikdəki aciz körpəmiz.
Ürək kimdir? Avara bir qəribimiz.

Səndəki bu qürur nə vaxtadək belə çox olacaq?
Səndə nə vaxtadək bu cür növbənöv xəyallar zahir olacaq?
Sübhənallah ki, səndə əcaib bir iş var.
Sən heçsən və bütün bunlar sənin təxəyyülündür.

Yar zərifdir, incədir. Günahı budur.
Gözəldir, lətafətlidir, xoşdur. Günahı budur.
Onun hansı eybini görüblər ki, ondan qaçırırlar?
Onun eybi yoxdur. Günahı budur.

Bir gün yolunu meyxanədən salırdın.
Bir işvə ilə tərs-tərs baxırdın.
Dünyanı alt-üst edən kəsləri
dünyanın işi kimi alt-üst edirdin.

Fars dilindən tərcümə edən:
Məhəmməd NURİ